29/05/2020

Η καταστροφή της Κάσου

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

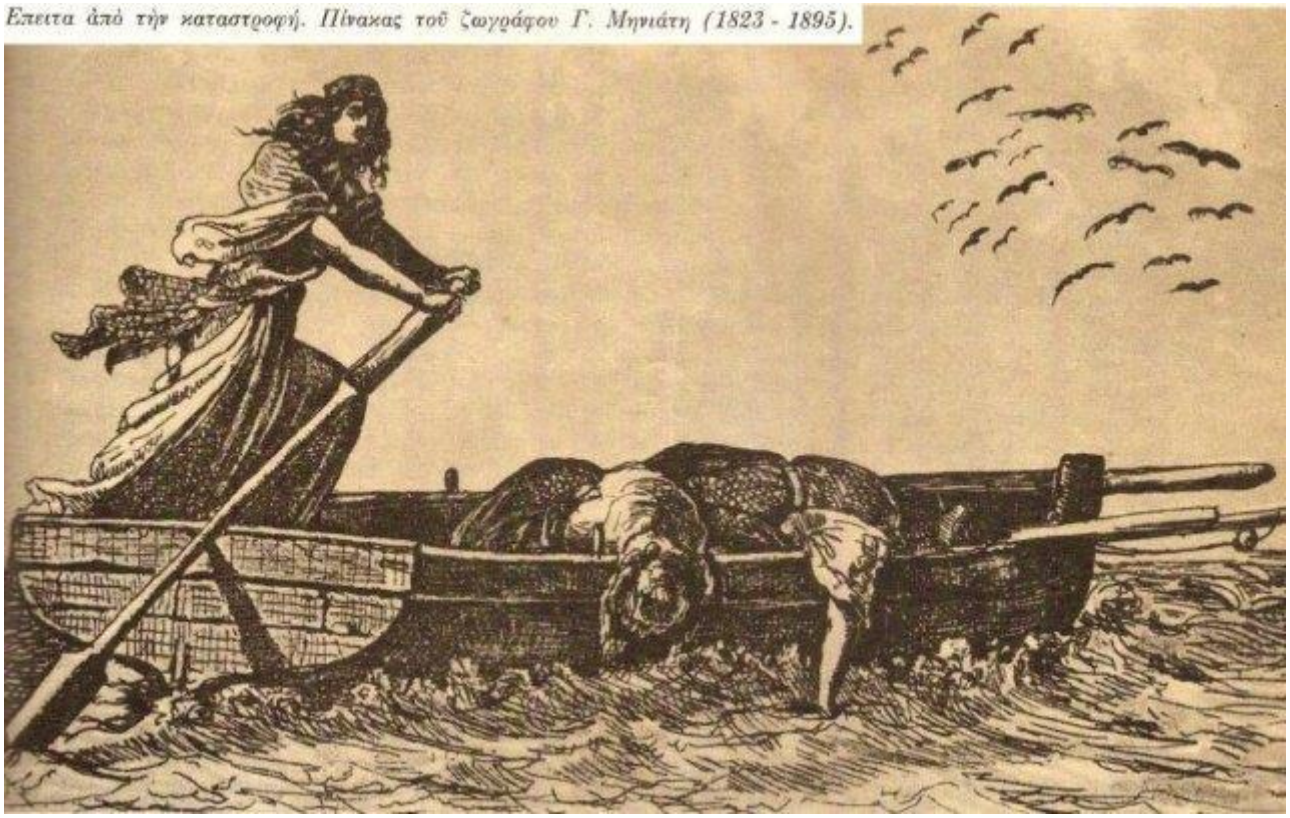

Οι Αιγύπτιοι του Ιμπραήμ, αμέσως μετά την κατάπνιξη της επανάστασης στην Κρήτη, αποβιβάστηκαν στην Κάσο στις 29 Μαΐου 1824 και αφάνισαν το νησί, κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης. Η καταστολή της επανάστασης στην Κρήτη και η καταστροφή της Κάσου άνοιξαν το δρόμο για την απρόσκοπτη απόβαση των αιγυπτιακών στρατιωτικών δυνάμεων υπό τον Ιμπραήμ στην Πελοπόννησο, τον Φεβρουάριο του 1825.

Η Κάσος, το νοτιότερο νησί των Δωδεκανήσων, απέχει περί τα 20 ναυτικά μίλια από τη Σητεία. Βρίσκεται σε στρατηγική θέση, καθώς ελέγχει ένα σημαντικό ναυτικό πέρασμα από το Αιγαίο προς την Ανατολική Μεσόγειο και τούμπαλιν. Κατά τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας είχε αναπτύξει αξιόλογη ναυτιλία και διατηρούσε ένα είδος αυτονομίας από την Υψηλή Πύλη. Αποκόμιζε τεράστια κέρδη τόσο από την εμπορική ναυτιλία, όσο και από την πειρατεία, όπως αναφέρει ο Γόρδων στην «Ιστορία της Ελληνικής Επανάστασης».

Η συμβολή της Κάσου ήταν σημαντική κατά τη διάρκεια του ξεσηκωμού της Κρήτης, καθώς όχι μόνο ανεφοδίαζε τους Κρητικούς αγωνιστές, αλλά και

συνελάμβανε πλοία, τουρκικά ή ευρωπαϊκά, που μετέφεραν τρόφιμα και πολεμοφόδια στις τουρκικές δυνάμεις του νησιού. Έτσι,η εξουδετέρωση της κασιώτικης ναυτιλίας θεωρήθηκε αναγκαία από τους Αιγυπτίους του Ιμπραήμ και αμέσως μετά την υποταγή της Κρήτης ο αιγυπτιακός στόλος στράφηκε εναντίον του νησιού. Άλλωστε στο νησί είχε καταφύγει και μεγάλος αριθμός ενόπλων κρητικών αγωνιστών υπό τους Δημήτριο Κουρμούλη και Αστρινό Χατζηδάκη.

Από τα μέσα Απριλίου του 1824 υπήρχαν πληροφορίες για τις προθέσεις των Αιγυπτίων και η αγωνία στο νησί ήταν διάχυτη. Στις 12 Μαΐου οι πρόκριτοι της Κάσου ενημέρωσαν την επαναστατική κυβέρνηση και ζήτησαν βοήθεια, αλλά δεν έλαβαν απάντηση. Δύο ημέρες αργότερα, ο αιγυπτιακός στόλος έκανε την εμφάνισή του στ’ ανοιχτά της Κάσου, προερχόμενος από το ορμητήριό του στη Σούδα.

Στις 17 Μαΐου οι Κάσιοι επανήλθαν στο αίτημά τους για βοήθεια, αλλά η απάντηση ότι δεν υπάρχουν λεφτά ήλθε καθυστερημένα στις 27 Μαΐου, όταν ο αιγυπτιακός στόλος έκανε την εμφάνισή του στο νησί. Όλο αυτό το διάστημα οι ντόπιοι, συνεπικουρούμενοι και από τους Κρητικούς αγωνιστές, οργάνωναν την άμυνα του νησιού, κατά το δυνατόν.

Η απόβαση των Αιγυπτίων στην Κάσο

Η επίθεση άρχισε την ίδια ημέρα με ισχυρό κανονιοβολισμό, κυρίως στο χωριό της Αγίας Μαρίνας, όπου είχε συγκεντρωθεί ο κύριος όγκος των αμυνομένων. Οι Κάσιοι ανταπέδωσαν τα πυρά και κατόρθωσαν να κρατήσουν προσωρινά σε απόσταση τα εχθρικά πλοία. Ο αιγυπτιακός στόλος αποτελείτο από 25 έως 45 πλοία, ανάλογα με τις πηγές, στα οποία επέβαιναν 3.000 – 4000 αλβανοί στρατιώτες. Επικεφαλής της επιχείρησης ήταν ο ικανότατος αλβανός στρατιωτικός Χουσεϊν Μπέης και ναύαρχος ο αλγερινός Ισμαήλ Γιβραλτάρ.

Τη νύχτα της 28ης προς την 29η Μαΐου ο Χουσεΐν έκανε μία παραπλανητική απόβαση στην ακτή προς τα βόρεια της Αγίας Μαρίνας, Οι Κάσιοι επικέντρωσαν την προσοχή τους στους επιτιθέμενους, αλλά δεν πήραν είδηση ότι 30 βάρκες γεμάτες αλβανούς στρατιώτες με επικεφαλής του χιλίαρχο Μουσά αποβιβάστηκαν χωρίς αντίσταση στην απόκρημνη τοποθεσία Αντιπέρατος. Την πρώτη απόβαση ακολούθησε και δεύτερη και τα ξημερώματα 2.000 αλβανοί στρατιώτες βρέθηκαν στα νώτα των αμυνομένων.
Ο Χουσεΐν κάλεσε τους Κάσιους να παραδοθούν, με αντάλλαγμα τη ζωή τους, αλλά αυτοί δεν υπάκουσαν. Συνέχιζαν να πολεμούν και να προξενούν φθορά στον εχθρό, αλλά σύντομα κατάλαβαν ότι η προσπάθειά τους ήταν μάταιη, καθώς ο εχθρός συνεχώς ενισχυόταν. Πολλοί από τους κατοίκους επιβιβάσθηκαν σε καράβια, με

προορισμό την Κάρπαθο και τις Κυκλάδες.

Άλλοι πήραν τα βουνά για να συνεχίσουν την αντίσταση. Ένας από αυτούς ήταν ο πλοίαρχος Μάρκος Ιωάννου ή Μαλλιαράκης, γνωστός και ως Διακομάρκος, ο οποίος με 40 άνδρες του πολέμησε γενναία, αλλά τελικά συνελήφθη αιχμάλωτος. Προσήχθη ενώπιον του Χουσεΐν, ο οποίος αποφάσισε να του χαρίσει τη ζωή, εντυπωσιασμένος από την ανδρεία του. Όμως, μόλις του έλυσαν τα δεσμά, ο Διακομάρκος άρπαξε ένα γιαταγάνι και σκότωσε τρεις από τους φρουρούς, για να πέσει και ο ίδιος νεκρός λίγο αργότερα.

Την κατάρρευση της αντίστασης των Κασίων ακολούθησε γενική σφαγή και εξανδραποδισμός. Γύρω στους 2.000 σκοτώθηκαν και αλλά τόσα γυναικόπαιδα αιχμαλωτίσθηκαν για να πουληθούν στα σκλαβοπάζαρα της Ανατολής. Μάταια οι αλβανοί στρατιώτες που ήταν χριστιανοί προσπάθησαν να αποσοβήσουν τη σφαγή των αμάχων και την απαγωγή των κοριτσιών. Τα κασιώτικα πλοία δημεύτηκαν και πολλοί Κάσιοι αναγκάστηκαν να ενταχθούν στα πληρώματά τους για να σώσουν τις οικογένειές τους.

Τα επακόλουθα της καταστροφής της Κάσου
Ο Χουσεΐν, αφού εγκατέστησε τούρκο διοικητή στην Κάσο κι εξασφάλισε αμαχητί την υποταγή της γειτονικής Καρπάθου, αναχώρησε με τα πλοία του για τη βάση του στη Σούδα.

Μόλις έμαθαν τη θλιβερή είδηση και φοβούμενοι ότι οι Αιγύπτιοι θα στραφούν εναντίον τους, Υδραίοι και Σπετσιώτες συγκρότησαν στόλο, που κατευθύνθηκε προς την Κάσο. Στις 21 Ιουνίου ο ναύαρχος Γεώργιος Σαχτούρης αποβιβάστηκε στο νησί και αντίκρισε ιδίοις όμμασι τη μεγάλη καταστροφή, με «σπίτια κατακρημνισμένα… κατακαμμένα… ανθρώπους πολλά ολίγους», που «ερρίφθησαν εις τα δάκρυα με γογγυσμούς φωνάς και θρήνον απαρηγόρητον», όπως έγραψε στα απομνημονεύματά του.

Αφού μάταια ο υδραιοσπετσιώτικος στόλος αναζήτησε τον αιγυπτιακό, στις 24 Ιουνίου, ο ναύαρχος Σαχτούρης πληροφορήθηκε «από πλοίον Σαντοριναίικον με σημαίαν ρωσικήν», την καταστροφή των Ψαρών.

Πηγή: sansimera.gr